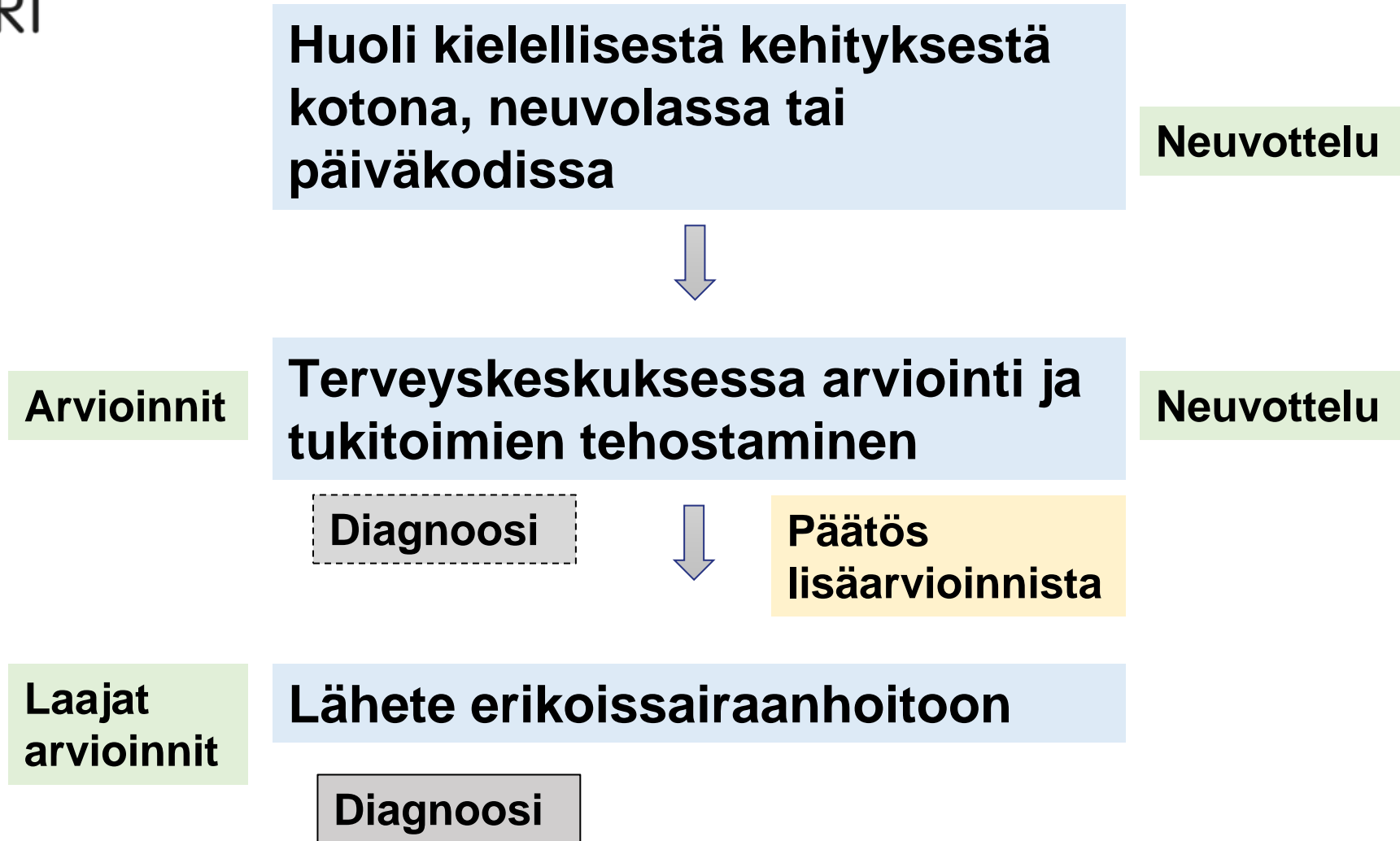

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kielenkehityksen ja vuorovaikutuksen tukeminen Vaasa 19.4.2023

Kielen kehityksestä ja kehityksen viivästymisestä

Linkki: Kielen kehityksen keskeisiä saavutuksia
<https://www.kaypahoito.fi/nix01470>

Linkki: Kielen kehityksen piirteitä, jotka antavat aiheita seurantaan tai tutkimuksiin
<https://www.kaypahoito.fi/nix01471>

tai kts. Joko se puhuu (2014), s. 131

Kehityksellinen kielihäiriö

*Kehityksellinen kielihäiriö:
Käypä hoito -suositus, 2019
(viitattu 28.9.2020),
www.kaypahoito.fi*

VALTERI

Sosiaalisten taitojen tukeminen vaatii erityistä panostusta, jos...

- Lapsella on kielellisiä haasteita (viivästynyt kielenkehitys, monikielinen tausta, kehityksellinen kielihäiriö)
- Lapsella on autismin kirjon häiriö
- Lapsella on näkö- tai kuulovamma
- Lapsella on kehitysvamma
- Lapsen kehitys on muun vamman tai sairauden vuoksi viivästynyt
- Tiedetään, että lapsen kiintymyssuhteeseen ja varhaiseen vuorovaikutukseen on liittynyt haasteita

VALTERI

Viestinnällisesti turvallisen oppimisympäristön nelikenttämalli

ESTEETÖN VIESTINTÄ

- tilannetaulut
- pikapiirtäminen
- tukiviittomat
- kielenkehityksen järjestelmällinen tukeminen kuvin, esim. sanaston vahvistus

TOIMINNANOHJAUS

- kuvastruktuurit
- ennakointi
- työmuistin tuki
- toiminnanohjauksen tuki

SOSIAALINEN
VUORO-
VAIKUTUS

VIESTINNÄLLISESTI
TURVALLINEN
OPPIMISYMPÄRISTÖ

TOIMINNAN-
OHJAUS

SOSIAALINEN VUOROVAIKUTUS

- sosiaaliset kuvatarinat
- syy-seuraus kuvitukset

ITSESÄÄTELY

ITSESÄÄTELY

- vireyden visualisointi
- tunteiden visualisointi
- Itsesäätelykeinot kuvina
- Zones of regulation

Lähde: Anna Suokonautio/Valteri

[Linkki Anna Suokonaution blogitekstiin](#)

VALTERI

KOMMUNIKAATION

TUKEMINEN

Esineet

Kommunikaation ensimmäinen muoto, kytkeytyy tiiviisti arkeen, ei vaadi abstraktia ajattelua

Kuvat

Arjen strukturointi
Toiminnan strukturointi
"Kuva kertoo enemmän kuin 1000 sanaa"

Valokuvat

Kuvia lapsen omasta arjesta, tutuista ihmisistä. Mahdollisuus liikkua ajassa - mahdollisuus puhua yhdessä jo tapahtuneista asioista tai suunnitella tulevaa.

Tukiviittomat

Aina mukana oleva kommunikoinnin tukikeino
Harjoittelu vaatii aikaa, mutta jää pysyvästi aikuisten käyttöön.
Pohja viittomakielelle, jos tähän siirtyminen on jossain kohtaa tarpeen.

Piirtäminen

Joustava keino, mahdollista ottaa käyttöön lähes kaikissa tilanteissa. Ei tarvetta valmiille materiaalille, kynä ja paperi riittää. Lapsi voi olla itse mukana tuottamassa kuvitusta. Siirtää esimerkiksi käsittelyn ihmisten väliltä paperille - tulee tilaa ajatella ja hengittää.

VUOROVAIKUTUS

Sosiaaliset kuvatarinat

Arjen kuvittaminen, sosiaalisten tilanteiden avaaminen.
Hyödyttää kaikkia lapsia - käyttöohjeita arkeen.
Sosiaalisten kuvatarinoiden avulla voidaan sopia käyttäytymissääntöjä, toimintatapoja, ennakoita, jne.

Lähdekirjallisuutta ja lukemista

Dindar, K., Huttunen, K. & Koivula, M. 2020. Sosiaaliset taidot, tunteet ja ryhmässä toimiminen. Teoksessa: Lapsen kielenkehitys. Vuorovaikutuksen, leikin ja luovuuden merkitys 2020. PS-kustannus, Keuruu.

Keltikangas-Järvinen, L. 2012. Pienen lapsen sosiaalisuus. WSOY, EU.

Keltikangas-Järvinen, L. 2010. Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot. WSOY, Juva.

Kärkkäinen, K. 2017. Vahvista lasta. Duodecim.

Lämsä, T. 2021. Kokopäiväpedagogiikka ja sen kehittäminen varhaiskasvatuksessa. Artikkelijulkaisussa Kasvatus ja aika. [Linkki artikkeliin](#)

Paavola-Ruotsalainen, L. & Rantalainen, K. 2020. Varhaiset vuorovaikutustaidot. Teoksessa: Lapsen kielenkehitys. Vuorovaikutuksen, leikin ja luovuuden merkitys 2020. PS-kustannus, Keuruu.

Poikkeus, A-M., Aro, T. & Adenius-Jokivuori, M. 2014. Sosiaaliset taidot. Teoksessa: Joko se puhuu? 2014 (4. uudistettu painos). PS-kustannus, Juva.

THL. Lastenneuvolakäsikirja. <[Linkki](#)

Valteri. Palapelimalli. <https://www.valteri.fi/wp-content/uploads/2017/09/TOI-opetuksen-tukimateriaali-PALAPELIKUVIOLLA.pdf>

VALTERI